

Наш чалавек

ШЧАСЛІВЫЯ РАЗАМ

«Звязда» завітала да сваіх адданых падпісчыкаў у клімавіцкую глыбінку

Сужэнцы Людміла і Аляксандр ГАЛКОЎСКІЯ з вёскі Судзілы Клімавіцкага раёна вядомыя ў Беларусі і суседняй Расіі як захавальнікі народных традыцый і абрадаў, знаўцы мясцовага фальклору, моцныя і руплівыя гаспадары. Сама назва вёскі прымушае іх быць прыкладам для астатніх. Гэта менавіта адсюль былы прэзідэнт Гавайскіх астравоў Мікалай Судзілоўскі. Калі будзеце на Клімаўшчыне, абавязкова завейце да Аляксандра Галкоўскага. Ён такую экскурсію правядзе, што адразу ж улюбіцеся ў гэтыя мясціны! Для рэдакцыі газеты «Звязда» за гонар мець такога падпісчыка. Вось ужо 30 гадоў сям'я крочыць па жыцці з нашай газетай. Сяброўства з выданнем, дарэчы, пачалося вельмі банальна: сужэнцы дапамаглі раённаму аддзяленню пошты выканаць план па падпісцы «Звязды». А калі пазнаёміліся з выданнем бліжэй, зразумелі: гэта тое, што ім патрэбна. З тых часоў разам.

— Газета спадабалася за нестандартнасць, апэратыўнасць, дакладнасць, — кажа Аляксандр Мікалаевіч. — Мы з яе першыя даведваліся, дзе якія цэны, што калі падаражэе, з задавальненнем чыталі вядомага Івана Крука і іншых этнографі, з цікавасцю адсочвалі розныя конкурсы, накітал «Што б гэта значыла?», з захапленнем вывучалі рубрыку Валянціны Доўнар «Алё, народ на провадзе», гумарэскі, захапляліся фотаздымкамі кшталту «Наўмысна не прыдумаеш», якія прысылалі чытачы. Цяпер «Звязда» стала больш афіцыйная, але мы ўсё роўна ёй не здраджваем, з рэспубліканскіх газет у першую чаргу чытаем яе. І іншым раім. Вунь суседка таксама стала выпісваць «Звязду».

Чую, як на заднім плане жонка Галкоўскага, Людміла Аляксандраўна, спрытна пералічвае рубрыкі і аўтары «Звязды» пайменна — Анатоль Кляшчук, Валянціна Доўнар, Алена Ляўковіч, Сяргей Куркач, Вераніка Канюта... Адчуваецца: наш чалавек.

— «Звязда» — мая любімая, — усміхаецца Людміла. — І мова беларуская для мяне родная. Я нарадзілася ў Капыльскім раёне, а там больш беларускую шанавалі. Рэгулярна правяраю свой слоўнік запас з дапамогай «звяздоўскіх» крыжаванак. І рэдка калі якое слова не ведаю.

Пашталён прыходзіць са свежай прэсай якраз да абеду. Пакуль суп разліваецца па талерках, сям'я праглядае газеты і часопісы. Акрамя «Звязды» там яшчэ цэлы стос выданняў, але і Аляксандр, і Людміла па звычцы пачынаюць знаёмства з навінамі з «роднай газеты на роднай мове». Людміла прызнаецца, што і сама шмат пра што з судзілаўскага жыцця хацела б напісаць Валянціне Доўнар, нават асобны сшытак для гэтага завяла. Але ўжо і не ведае, куды той дзеўся. Шмат часу адымае гаспадарка. Яна ў Галкоўскіх не проста вялікая — велізарная.

У іх тры каровы, чацвёра цялят, падцёлак, кабыла, свінні, авечкі, куры, гусі, пчо-лы. Аднаведна, і кармоў трэба нарыхтаваць шмат. Лета непрыкметна ляціць за работай на пашы і градках. Дзеці, унукі, праўнукі — усе дапамагаюць. Праўнукаў у сям'і чацвёра, узрост — ад пяці да 13. Яны яшчэ малыя, але ўжо дапамагаюць дзеду. Ён садзіць памочні-ка на каня, а сам кіруе плугам. «Гэта мае дэсантнікі, — смяецца ён. — Крыху лянуюцца, але я іх заахвочваю. За дапамогу даю грошы на марожанае. Яны тады едуць па яго ў бліжэйшую «Родню», да якой кіламетры чатыры. Для іх гэта цэлае падарожжа».

Гаспадар радуецца таму, што, глядзячы на яго, і іншыя людзі заводзяць гаспадарку.

— Сёлета ў нас у Судзілах адзін малады мужчына трох кароў узяў. Калі пазнаёміліся

з ім бліжэй, аказалася далёкая радня. Яго бабуля, мая цётка, дагэтуль кароў доіць.

Справы на жаночыя і мужчынскія ў сям'і не дзеляць. Людміла кажа, што яна, напрыклад, толькі касіць і араць не ўмее. Бульбу маты-чаць усе разам — і мужчыны, і жанчыны, кароў даіць таксама муж дапамагае. Людміла адной з трыма цялушкамі не справіцца. А калі дзеці вучыцца пайшлі, рагуль наогул было шэсць. Трэба ж неяк было сыноў і дачку на ногі падымаць...

Летам гаспадары ўстаюць а палове чацвёртай, бо а палове пятай ужо малаказборшчык пад'язджае. А спякота зусім яшчэ нядаўна была такая, што малако не паспявала да малаказавода даехаць — скісала па дарозе. Каб такога не адбывалася, прыходзілася ўставаць раней. А палове пятай жывёла Галкоўскіх ужо на пашы, бо а 9 раніцы так прыпачэ, што авадні і сляпні яе проста «з'ядуць». Некалькі гадоў таму, калі спякота бы-

ла яшчэ больш непераносная, кароў у поле выпускалі толькі ў восем гадзін вечара. Але пасвіць раніцай больш прадукцыйна. Кароў адправілі і... хто сказаў: спаць? — на градкі! У пяць гадзін раніцы там, праўда, камары і мошкі спакою не даюць. Але ад іх лягчэй выратавацца, чым ад спякоты.

Зімой у Галкоўскіх пачынаецца другое жыццё. Аляксандр тэч паясы, валёнкі валіць. Спецыяльна для гэтага трымае авечак. Успамінае, што карыснай справай прымусіла займацца жыццё. Калі пасля тэхнікума прыехаў у Іванаву Слабоду працаваць, зіма была халодная, цяжка прыходзілася без цёплых ботаў. Купіць жа дарага, добра, мясцовы ўмелец навучыў валёнк рабіць. Гэта і сёння яго самая любімая справа. Яшчэ ён асвоіў прадзільную і ткацкую навуку. Жонка вяжа з тых самаробных нітак цёплыя рэчы.

Ну а пра калекцыю народных строяў Аляксандра і Людмілы Галкоўскіх толькі лянівы не ведае. І яна пастаянна папаўняецца.

— Шмат чаго ёсць ад продкаў, трэба было б музей зрабіць, але рукі ніяк не даходзяць, — уздыхае Людміла. — Тканне, вышыванне адбацькоў захоўваем, людзі, якія з'язджаюць з вёскі, нам таксама сваё дабро аддаюць. Калі Дашка нарадзілася, шмат пакрываў, іх тады яшчэ капамі называлі, падарылі. Аляксандр іх — пад паху і пайшоў мяняць то на фартух, то на сукенку, то на кашулю. Сёння ў нас вельмі вялікая калекцыя. Калі ў Судзілах была школа, мы дзяцей адзявалі ў гэтыя народныя строі, і яны ездзілі выступаць.

Прыказкі і прымаўкі ў вуснах Галкоўскіх — справа звыклая. Абое ведаюць шмат легендаў і паданняў. Нядаўна Аляксандр вучыў унучку рабіць пацеркі з белых гарлачыкаў. І легенду мясцовую пры гэтым расказаў. Раней лічылася, што калі хлопец дзяўчыне падорыць такія каралі, яна яго нявеста. У Судзілах дагэтуль існуюць некаторыя старадаўнія абрады. Напрыклад, хрэсны ход на Радаўніцу.

— Купалле таксама па-іншаму раней адзначалі, — кажа Аляксандр. — І вогнішчы пры гэтым не палілі. Купаліся, кветку-папараць шукалі. Тады наогул з лесу не вылазілі. Ляжым у купальскую ноч проста на імху, байкі баем, цікава. Дзеўкі купаліся ў кашулях, асобна ад хлопцаў, бо баяліся, што замуж не паклічуць або змей скрадзе. Народныя святы мы ўсе шануем. І куццю варым, і залоску 4 снежня робім — кашу з круп і ўсяго таго, што расце ў агародзе.

А яшчэ Людміла прытрымліваецца такой традыцыі — на Дзмітрыеўскую суботу пячэ перапечкі з тварагу. «Раней статак кароў у вёсцы быў вялікі, яго гналі па нашай вуліцы, і я ў Дзмітрыеўскую суботу заўсёды частавала пастуха перапечкай і мёдам», — успамінае жанчына.

Дачка Дар'я дапамагае захоўваць народную спадчыну і парадкаваць тыя багацці, якія назапасілі бацькі. Зрабіла апісанне калекцыі

Падпіска-2021

АД «ЗВЯЗДЫ»... ШАНОЎНЫМ РУПЛІЎЦАМ...

Як ёсць, так ёсць: ужо другое стагоддзе прыходзіць да сваіх чытачоў газета «Звязда» і амаль тры дзесяцігоддзі яна ж цешыць падпісчыкаў не толькі сустрэчамі з роднай мовай ды цікавымі людзьмі, але і каштоўнымі прызамі.

Што сярод іх было? Цяжка нават успомніць: коні, каровы, парсючкі, халадзільнікі, тэлевізары, люстры, шпалеры, чайнікі, кухонныя камбайны, пральныя машыны, мікрахвалёўкі, мабільнікі, веласіпеды, бензакасілікі...

Усё гэта, вядома ж, загадзя куплялася, загадзя анансавалася і разыгрывалася: некалі — з удзелам гасцей, нашых дзелаўых партнёраў і падпісчыкаў, цяпер (з вядомых прычын) — ужо без, хоць і паводле правілаў.

Згодна з імі, кожны, хто аформіў падпіску на «Звязду» на другі квартал альбо першае паўгоддзе 2021-га і даслаў на розыгрыш картку-купон (на працягу падпісной кампаніі яны друкаваліся разам з праграмай тэлеперадач), мог выйграць набор садавага інструменту і адмысловую бензакасу.

Днямі ў рэдакцыі адбыўся розыгрыш.

Набор садавага інструменту Palisad 63020 выйгралі:

Юлія Сямёнаўна Мішчук, в. Вотчына, Маларыцкі раён Брэсцкай вобласці;
Мікалай Мікалаевіч Касмачэўскі, г. Наваполацк Віцебскай вобласці;
Антаніна Мікалаеўна Ерамеева, в. Вуглы, Рагачоўскі раён Гомельскай вобласці;

Наталля Барысаўна Копач, в. Міхайлаўшчына, Ашмянскі раён Гродзенскай вобласці;

Эмілія Пятроўна Зялёнка, в. Забор'е, Лагойскі раён Мінскай вобласці;

Святлана Уладзіміраўна Шыбут, аг. Гарбавічы, Чавускі раён Магілёўскай вобласці;

Людміла Яўгенаўна Сідарэвіч, г. Мінск.

Суперпрыз — бензакасу Spec-2501 — выйграў

Міхаіл Іванавіч Мірановіч, в. Мышавічы, Кіраўскі раён Магілёўскай вобласці.

Віншваем шчасліўчыкаў! Тым жа, каго ўдача абмінула, нагадаем стары анекдот. Адзін дзядзька шторанак прасіў бога: дапамажы мне выйграць прыз ад газеты «Звязда», дапамажы мне... Карацей, задурый галаву, і бог такі адазваўся! Скажаў: «Дык дапамажы і ты мне — падпішыся хоць раз на гэта выданне, дашлі сваю картку і тады...»

Высновы за вамі, прызы — за намі. Так было, так, спадзяёмся, будзе!

Афіцыйна.

Арганізатарам рэкламнай гульні «Звязда — руплівым гаспадарам» з'яўляецца рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда» (УНП 100155376), размешчаная па адрасе: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Рэкламная гульня «Звязда — руплівым гаспадарам» зарэгістравана Міністэрствам гандлю Рэспублікі Беларусь 25.05.2021 г. (пасведчанне № 3996) і праводзіцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь з 1 чэрвеня да 30 верасня 2021 года ўключна сярод падпісчыкаў газеты «Звязда» на трэці квартал або другое паўгоддзе 2021 года. Усяго ў гульні ўзялі ўдзел 79 падпісчыкаў. Прызавы фонд гульні разыграны цалкам.

Тэлефон для даведак па пытаннях правядзення рэкламнай гульні і атрымання прызоў:

8 (017) 271-81-53.

Нэлі ЗІГУЛЯ.
Фота з архіва Дар'і ЗВЕРС.